

P. I. Filiminov

## SEBASTIAN RÜÜTLI TÕEHETK

Piinlik, tõesti piinlik. Kuidas üldse saab matustel selline olla? Noh, sellises seisundis. Ja mis peamine – see tuli ei tea kust ja tabas Sebastian Rütli ootamatult, just siis, kui see tobeda habemega purjus papp jauras midagi peaaegu arusaamatut paremast maailmast ja sellest, et meid kõiki ootab ees teemanttaevas ja mida iganes veel, millega seoses enam kirjanduslikke allusioone ei tekkinud. Needki tekkisid ainult Sebastian Rütli peas arvatavasti, teised matuselised kuulasid püha südamevärinaga nagu taolistel puhkudel kombeks. Isake räägib, mis te nüüd. Küll alles oskab rääkida! Lõppude lõpuks oleme me kõik seal. Äärmisel juhul lihtsalt noogutasid kaasa.

Maeti mingisugust kauget naissugulast. Kuidas Sebastian sinna sattus, oli omaette lugu. Paar päeva tagasi helistas talle ema ja kohe, isegi tere ütlemata, teatas:

„Tädi Linda on lahkunud. Äkki lähed matustele?“

Mis tekitas vähemalt kaks küsimust. Üks oli teoreetilist laadi, teine puhtpraktiline. Sebastian ei hakanud emaga teravusi vahetama, kuid sattus talle tüüpilisesse sarkastilisesse meeolellu. Lahkunud. Mis lahkunud? Kuhu ta lahkus? Miks peab sõnu kartma? Kui tema ise sureb, siis ta küll ei soovi, et ta kohta öeldaks „lahkunud“. Mis jama see on, mis pagana postuumne viisakus?

Olgu, see mõte tegelikult ei tekkinudki tal siis, kui ema helistas, vaid pigem nüüd, kui ta seisis Liiva kalmistu kabelis ja kuulas seda ilmselgelt purjus pappi, kes kutsus kõiki üles paluma andeks tädi Linda ees, kui nad ta elu jooksul on teda solvanud, ja eriti, eriti siis, kui solvanud ei ole, sest ainult meie Kõrgeim Isa teab, mis on solvang ja mis solvang ei ole. Tuleb ju millestki mõelda, eriti kabelis. Andeks paluma ta ei karanud, kasvõi lihtsalt protestitundest. Sest noh, miks peaks, ta vaevu teadiski seda kadunukest, tema ees süüdlaseks osutada ei jõudnudki. Ega ei pea ju tegema kõike nii, nagu räägivad joobnud papid. Kui kõik teeksid, nagu need joobnud papid neile ütlevad, kus, huvitav küll, me praegu oleksime? Jätakuvalt keskajas ilmselt.

Teine, praktiline küsimus, mis vaevas Sebastian Rütli hinge tollest ajast, kui ema talle helistas, seisnes enam-vähem selles, kes see tädi Linda selline oli ja miks just tema pidi ta matustele minema.

„Kasvõi sel lihtsal põhjusel, et ta on sind alati meeles pidanud,“ vastas talle ema.

„Ma ei saa samaga hoobelda,“ tunnistas Sebastian Rütli. „Kes ta mulle on?“

„Onu Grišat mäletad?“ küsis ema.

„Ei, kes see veel on?“

„Kui raske sinuga on. No vähemalt oma vanaisa sa mäletad?“

„Kumba?“

„Kas on võimalus, et ühte neist sa ei mäletagi?“ Ema tundus püha viha täis olevat.

„Ei, no kui sa juba küsid, siis see peab ikka olema konksuga küsimus.“

„Onu Griša,“ seletas ema, „oli su vanaisa, su vanaisa Olegi nõbu.“

Selgemaks ei saanud.

„Ja siiski ma ei pea mitte selle onu Griša, vaid hoopis mingisuguse tädi Linda matustele minna.“

„Sest onu Griša on veel täitsa elus,“ seletas ema.

„Ah sellepärast siis.“

Edaspidisest, samamoodi sumbuursest vestlusest selgus, et tädi Linda ei olnud ka onu Griša naine, nagu oleks võinud pakkuda, puhtalt loogiliselt eeldades. Ei, need sugulussidemed olid märksa keerulisemad, kuid mingi sugulane kadunuke Sebastianile kindlasti oli. Ainult et vestluse käigus kaotas ta mõttelõnga käest ega saanud seda enam tagasi, nii et mismoodi nad üldse sugulased olid, jäi lõpuni arusaamatuks.

„Ja miks just mina pean sinna minema?“ küsis ta emalt. „Vaata siin ei näe ma üleüldse mingisugust loogikat. Miks mitte sina, mitte paps? Miks peab minema ära saatma inimene, kellel on kõige vähem pistmist selle pagana kadunukese ja kogu ta suguvõsaga?“

„Ära teota jumalat,“ kostis ema. „Sest meil kõigil on ju töö!“

„Ja minul ei ole siis või?“

„Sul on ju vaba graafik!“

Sellele enam vastu ei vaidle. Sebastian Rüütel maksis oma väiksel moel saatusele kätte ainult niiviisi, et leppis sama päeva hommikuks kokku ühe enda jaoks väga olulise kohtumise, kus pidi otsustatama küsimus suurest rahasummast, mille ta, kui õnneks läheb, peaks teenima.

Ja oma kangekaelsusest ei jätnud ta kohtumist ära isegi siis, kui sai aru, et see algab hilinemisega, mis tähendaks, et ta lihtsalt ei jõua koju riideid vahetama ja seega peab matustele minema roosas triiksärgis. Ülikonnaga oli kõik okei, see oli tal täiesti moodne, tume ja selline stiilselt kitsas, nagu ühel vabal noorel mehel matustele sobikski, kuid see särk...

Ja lisaks nüüd siis see. Piinlik, jah. Ja jumal teda teab, kust see tuli. Mitte millestki sellisest pole Sebastian Rüütel viimaste tundide jooksul küll mõelnud, vist isegi mitu päeva polnud. Räägitakse küll, et normaalne mees mõtleb seksile umbes iga viieteistkümne minuti tagant, kuid kui pead askeldama nagu orav rattas, uskuge mind, ei jõua teie mõtted selle ligigi.

Ja siis see kuradi loodus tuleb ja võtab oma. Tere, tähendab, päevast. Ereksioon matustel. Kuhu see üldse kõlbab? Erilist põhjust ka ei oleks nagu. Mitte ühtegi ahvatlevat naisterahvast Sebastiani nägemisväljas ei paistnud. Mitte mingeid selliseid mõtteid ega mälestusi peas ei tantsinud. Mitte mingeid tablette ta ka ei võtnud – ja miks pidanukski, noor mees veel, kõik töötab, kui vaja. Ja nagu selgus, kui vaja ei ole, töötab ka, vaat et paremini.

Mis siis nüüd sellega pihta hakata? Papp iniseb midagi igavesest armastusest, mutikesed kuivatavad silmi, mõned mehed teevad tõsised lõustad pähe. Ja Sebastian Rüütel seisab seal oma ereksiooniga. Hea veel, et keegi siin teda eriti ei tunne. Või nii ta vähemalt mõtles, lähtudes asjaolust, et ta ise ei tundnud kedagi. Matuseteenistus oli venekeelne, mis ei pannud Sebastiani imestama, kuid pani mõtlema või, veel täpsemini, nüüd üritas ta edasist ette aimata. Vaatamata oma segatud verele, oma määramatult keerulisele päritolule, mille moodustas mingi kosmiline miks eesti, vene ja muudest elementidest, ei olnud Sebastian vene matustel veel kunagi käinud. Mis teda seal ootab, sai vaid ennustada. Aga üks oli kindel, mitte mingi rahvuse matustel ei kõlvanud olla nagu tema siin – ereksiooniga, mida Sebastiani arvates oli näha kilomeetri kauguselt. Kurat! Mida rohkem ta püüdis seda varjata, kuidagi kätega peita või siis pintsakuservaga katta, seda enam see silma torkas. Vähemalt nõnda talle tundus.

Nagu tulevik peagi näitas, vähemalt ühes oma arvamuses eksis Sebastian rängalt. Haua juurde sõideti bussiga, haud asus kabelist küllalt kaugel. Ja juba bussis istus Sebastiani juurde end ilmselt

ahvatlevaks pidav naisterahvas, küllap üks tädi Linda sõbrantsidest, viiekümnendates daam vallatult ja nooruslikult heleroheliseks värvitud juuksetriibuga.

„Ma muidugi vabandan, noormees,“ alustas ta. „Võimalik, et te mind ei mäleta, mina aga seevastu mäletan teid väga hästi.“

„Ma vist tõepoolest teid ei mäleta.“ Sebastian üritas panna oma hääletooni võimalikult palju kahetsust, ja arvates, et sellest võibolla ei piisa, lisas otsesõnu: „Kahjuks. Paraku.“

„Ma olen tädi Linda üks parimatest sõbrannadest. Või õigemini olin,“ ütles rohelisetriibuline naisterahvas ja nuuksatas paar korda. Sebastian tegi viisakusest samuti tõsise näo. „Rimma. Ei tule meelde?“

„Ausalt öelda ei,“ ütles Sebastian ausalt.

„Mina aga mäletan teid sellisena,“ näitas Rimma kätega midagi väga väikest. „Te veel tulite emaga minu juurde suvilasse. Laitsesse. Ikka ei mäleta?“

Sebastiani mäletamist mööda polnud ta elu sees Laitses käinud, vähemalt emaga mitte.

„Olgu, see ei ole lõppude lõpuks niivõrd oluline. Ma tahtsin teiega rääkida teie, kuidas nüüd öeldagi, käitumisest. Just sellepärast, et olen teie ammune tuttav. Isegi kui teie seda ei mäleta.“ See oli ilmselt Rimma viimaseks katseks end meelde tuletada ja siis, juba lootuse kaotanuna, läks ta asja juurde. „Teile tundub, et te olete selline mässaja, eks ole?“

Türa! Mis mässu ta seal nägi? Kas ta mõtleb, et sellel on mingi sümboolne tähendus? Elu võidukäik surma vallas? See ju ei allu inimese tahtele. Sebastian proovis küll mõelda pesapallist, küll tegelda peastarvutamiseaga, aga neetud ereksioon ei lõppenud kuidagi. Nagu oleks ta kogemata mingit viagrat võtnud.

„Ei, üldiselt ei tundu,“ võttis ta oma mõtted kokku.

„See on kõik loomulikult väga hea, kõik me oleme nooruses mässajad. Ma ise olin ka,“ tunnistas Rimma. „Marihuaanat tõmbasin ja nii edasi, aga need siin on siiski matused. Ja siiski kalmistu. Igal mässul on omad piirid, teate. Pärast peiesid ma heameelega läheks ise teiega ja mässaks, kuid nüüd, noh, piinlik kuidagi, ausõna.“

Kõige vähem elus tahtis Sebastian, et Rimma temaga kuskile läheks või tuleks.

„Ma ei teinud seda meelega,“ püüdis ta end õigustada. „Te olete ju täiskasvanud naine. Te ju teate, kuidas sellega asjad on? Lihtsalt refleksid. Ma pole midagi sellist silmas pidanud.“

„Teil veel vedas, et mina olin see, kes seda märkas. Mina olen, ütleme, suhteliselt liberaalne. Kujutage aga ette, mis võinuks juhtuda, kui seda märganuks mõni vanema põlvkonna esindaja. Naisterahvas.“

„Ei kujutagi,“ tunnistas Sebastian.

„Just nimelt.“

Järgmisena ründas Sebastiani juba mingi tundmatu meesterahvas, muidu täiesti korralik. Heas ülikonnas, kolmepäevase habemetüükaga, mis oli moes viis aastat tagasi. Too lähenes siis, kui kirst oli juba hauda pandud ja sümboolselt võeti pits tädi Linda mälestuseks just seal, värskest kinni aetud haua juures. See tegevus tappis kuidagi kogu hetke tõsiduse, naised hakkasid askeldama, pakkima lahti kuskilt Rimi köögist tellitud võileibu, võitlema neid katva kilega, kaitsma neid alanud saju eest vihmarajudega. Asjassepuutuvad isikud tassisid asjalikul moel pudeleid mingi imeliku viinaga, mida harilikult ei näe kunagi mitte mingil muul üritusel, nagu oleks see mingisugune eriline spetsiaalselt matuste jaoks valmistatud matuseviin kõige tobedamate võimalike nimedega. Mõnel teisel matusel, kus Sebastian käinud pole, meie aga küll, võisid need olla Kured, või Sõbrad, või veel muu selline värk. Täna oli selleks viin Linda. Ju keegi tarkpea mõtles sümboolselt. Nii romantiline – Linda sureb ja haul

juuakse Linda-nimelist viina. Küll see kadunuke rõõmustab seal, kus ta parasjagu on. Puha lillepidu! Pisarateni liigutatud, hakkab veel kirstus nutma.

Seal Sebastian siis seisis ja vaatles kogu seda rituaali kergelt sarkastilise naeratusega – nii talle vähemalt endale tundus –, kui keegi patsutas ta õlale. Ta lausa ehmus.

„Kas te ei tunne piisavat austust aastatuhandeid püsinud rituaalide vastu?“ küsis talt mainitud meesterahvas, kelle kohta polnud Sebastianil õrna aimugi, kes too selline on ja kuidas on ta kadunukese või tema endaga seotud.

„Ei, miks te niimoodi arvate?“

„No teie huultel on lausa naeratus.“

„Ei-ei, teile vaid tundus.“ Sebastian võttis kohe klõmaka viina, et igasugune muie suult momentaanselt kaoks.

„Ja kas see peaks ka midagi tähendama?“ viitas mees peaga kuskile Sebastiani kere suunas.

„Ei tähenda see midagi,“ punastas Sebastian. „Lihtsalt refleks. Te peaksite ka ise teadma.“

„Ahsooo,“ venitas mees. „Selline tegevus on meil juba puhtreflektoorne, nagu ma teada sain. Huvitav, huvitav.“

„Kas siis ei ole või?“ üllatus Sebastian. „Kas teil ei toimu need asjad samamoodi?“

„Ei, minul,“ rõhutas mees, „kui te just minust rääkida tahate, minul oleks see täiesti kavatsuslik tegu. Mul ei ole veel need mässurefleksid nii tugevasti arenenud.“

„Mis mässust te räägite?“ ei saanud Sebastian aru. „Mida mässulist siin on? See on, noh, puhas füsioloogia ju, ma ei saa aru, miks ma peaksin seda seletama.“

„Aga siin on ikkagi matused.“ Mees naeratas suunurgast.

„Ma ei saa oma organismi vastu midagi ette võtta ja põhjust ka ei tea,“ jätkas juba anudes Sebastian. Kuid mees muudkui muigas ja siis nägi kaugelt kedagi, kes oli kadunukese lähiringkonnast ja tingimata vääris mehe kaastundlikku embust, ning tõttas sinnapoole. Jõudes enne küll veel tõsta oma pitsi Sebastiani suunas mingisuguse ebasobiva, nagu tundus Sebastianile, tervitusega.

Siis sõideti tõesti lauda. Peielaud oli kaetud kuskil Nõmmel, keldrikõrtsis, Sebastian polnud varem sellest kuulnudki. Kohe oli näha, et tegemist on kurbusele pühendatud kohaga – menüü on vastavasisuliselt läbi mõeldud ja teenindajatel on juba ette manatud leinanäod.

Peielauas toimus kuidagi loomulikult külaliste pooldumine. Eesti pool Sebastiani sugulastest ja nende tuttavatest istus paremale, venekeelne osa, mis oli vaevu märgatavas ülekaalus, läks vasakule. Sebastian sagis mõnda aega edasi ja tagasi, teadmata, kuhu ennast määratleda. Veel kalmistul lootis ta, et õnnestub minema lipsata, mistõttu kõhkles päris kaua bussiukse ees, kavatsusega sinna mitte siseneda. Ereksioon kestis, Sebastian ei teadnud endiselt, kuhu end pista, ja üha kahtlustas, kas keegi siiski juhtumisi seal eelnenu ärikohtingul talle salaja viagrat tee sisse polnud seganud. Ei saanud ju olla nii kaua. See roosa särk ka veel, äratas jätkuvalt tähelepanu. Pilgud langesid selle fuksiavärvilisele kraele, sealt lipsasid allapoole – ja oligi kõik. Inimestel tekkis Sebastian Rütli kohta kohe arvamus. Võib uskuda, et mitte kõige positiivsem arvamus. Seega oli paras aeg jalga lasta. Kuid tuhkagi – samal hetkel kui Sebastiani ajus juba iseenesest tekkis põgenemisplaan, vibreeris tal taskus nutitelefoni ja tervitas vihase sõnumiga kõiketeadvalt emalt.

„Ära sa mõtlegi peietelt plehku panna. Kontrollin.“

Tuli bussi ronida. Nüüdki sagis Sebastian sinna-tänna üheainsa mõttega – kummal poolel on rahulikum, kummal poolel on suuremad šansid, et teda ei märgata, et keegi veel ei hakka tema seisundile vihjama. Piisab juba neist, kes teavad.

„Mis seisad, ei ole venelane või?“ küsis vene poolelt ta käest mingi punase näoga ja kõige koledamas võimalikus ülikonnas mees, keda Sebastian mõistagi ei mäletanud. „Ma küll tean, kes sa selline oled ja miks sa niimoodi tulid.“ Sebastianile tundus isegi korraks, et mees pilgutas talle silma.

„Mismoodi – niimoodi?“ küsis Sebastian, üritades mõista anda, et tal pole arutatavast asjast mingit ettekujutust.

„Ise tead.“ Ei, kindel mis kindel, mehike pilgutas silma. „Tule istu mu kõrvale, hakkame mälestama.“

„Ma ei suuda. Ma ei mäleta teid, uskuge või mitte, ausõna ei mäleta.“

„Mis mina sinna puutun?“ Mehike tiris lausa jõuga Sebastiani enda kõrvale lauda. „Tädi Lindat hakkame mälestama.“ Ja ta valas Sebastianile klaasitäie viina.

„Liiga palju minu jaoks,“ proovis Sebastian viimast korda.

„Seda võid mõnele teisele rääkida. Praegu aga,“ mehike raputas ebamääraselt pead, „tähendab, ei ole liiga palju, rahvatraditsioon on selline. Libe tüüp oled. Joo kähku!“

Sebastian allus käsule.

Tasapisi läksid peied täishoogu. Sebastian tundis rõõmu, et nüüd istus ta laua taga ja ta keha alumine osa oli lausa laua all, nii et vähemalt mõnda aega keegi ei tülitanud teda oma vandeseltslaslike sosinatega.

Siis esitas üks naine luulet. Sebastian oli palju näinud, oli käinud mitmelgi sünnipäeval, kus loeti ette mingeid netist leitud luuletusi sünnipäevalaste kohta, et oleks rõõmus, pidulik ja nutikas. Sellist asja nägi ta aga elus esimest korda. Suhteliselt noor naine pajatas kõigepealt viis minutit sellest, et ta kadukest eriti ei tundnudki, ja kui, siis ainult tema tütre kaudu, kellega õppis ühes klassis ja hiljem liikus, nagu ta väljendus, ühistes ringkondades. Siis tegi ta ülimalt traagilise näo ja ütles, et sõbranna ema surm vapustas teda niivõrd, et tal tuli vastu ööd inspiratsioon ning ta pani paar-kolm mõtet riimi. Ja palus viisakalt kohalolijatelt luba selle poeemiga esineda. Luba talle ametlikult ka anti. Kuidas siis, teoreetiliselt võttes, teisiti olla saanukski? Enne luuletuse ettekandmist tegi ta veel mingi hägusa kommentaari nende inimeste kohta, „kes tulevad matustele oma teatavate eesmärkidega“. Sebastianil tekkis tunne, et räägitakse temast, ka ta vallatu lauanaaber lõi teda järsku küünarnukiga vastu külge ja pilgutas järjekordselt silma.

„Sinust räägib ju.“

„Miks te nii arvate?“

„Kellest siis veel? Kes on kogu selle matuseseltskonna kõneaineks?“

„Mida ma siis sellist tegin?“ muutus Sebastian jultunumaks, kasutades asjaolu, et tema erektsioon oli parasjagu peidus.

„Eks sa ise tead paremini,“ muigas naabrimees.

Siis luges naisterahvas oma (või võõra, kes seda nüüd uurima hakkab) luuletuse. Luuletus oli pehmelt öeldes kohatu.

Siis söödi veel natuke. Siis tõusis keegi tädi Linda neljakümneaastase staažiga sõbranna. Ta alustas oma kõnet sellega, et ei ole kunagi osanud taolistes olukordades rääkida, ja üritab seega kõnelda napilt ja asjakohaselt. Pärast seda rääkis ta umbes kaksikümmend minutit. Ta meenutas fragmentaarselt oma koos Lindaga elatud elu ja selle jooksul toimunud umbes neljateist erinevat naljalugu. Ka tema mainis oma segase kõne jooksul neid, „kes kogu oma hoiakuga siin matustel tahavad kellelegi midagi näidata“.

Siis söödi natuke veel. Alkohol hakkas inimestest võitu saama. Juba avaldas keegi oma hukkamõistu peietoidu kohta, liiga rasvane olevat, või siis et üldse temaga ei oldud arvestatud.

„Te ju kõik teate, et ma mune ei söö.“

Vahepeal esines veel üks kadunukese sõbranna äärmiselt segase kõnega, mis katkes mitu korda pisaratesse. Iga kord toibus ta nutmisest ja alustas üha algusest peale, nii et lõppu polnud näha. Seejärel tõusis veel kadunukese lesk, või vend, või kes ta seal oligi, ei saanud Sebastian päris aru, ühesõnaga üks nupukas ja jutukas sugulane, selliseid leidub matustel alati. Ta hakkas rääkima tädi Lindast, sellest, kui hea naine too oli, kui raske on meil kõigil selle kaotusega leppida. Siis hakkas vihjama, et küll me näitame neile, kes meie traditsioone ei austa ja tulevad sellisel leinapäeval kohale sellisel siivutul kombel. Sebastian otsustas kõigest hoolimata kuulata alandlikult lõpuni, kuid see plaan ei saanud teoks. Või õigemini, plaaniga ei olnud midagi viltu, vaid nupukas sugulane vajus joodu raskuse all keset oma kõnet kokku, jõllitas lauda ja lõpetas leina-avalduse sedasi:

„Ja peamine, mis ma pean teile ütleva, on see, et see Linda siin on kuradi hea viin!“

Kui inimese elus kord juba on üks must päev, siis pole enam midagi parata. Kui meeleheites Sebastian ronis laua tagant välja, et minna välja suitsu tegema, jäi ta pintsak lauanurgas varitsevasse prakku kinni, ja ta keha alaosa, noh, kuidas seda öeldagi, tuli ilmselgelt nähtavale. Sebastian üritas pintsakut praost kiiruga välja tirida, kuid lisaks läks too veel katki, ja suur voodriräbal rippus pintsaku küljest alla.

„Jäta see siia,“ ütles Sebastiani lauanaaber. „Nagunii kõik juba teavad. Naasklit kotis ei peida.“

Ja Sebastian, mitte sellepärast, et võtnuks seda nõu kuulda, vaid niisama, vihast ja ärritusest, rebis pintsaku seljast ja lausa virutas selle oma istmele.

Kui ta suitsu tegi, tuli ta juurde väike kamp noori. Veel mingisugused tädi Linda sugulased, ilmselt sama kaugelt kui ta ise, sest lauas paiknesid nad otse Sebastiani vastas, laua diametraalselt teises otsas, eesti poolel. Kaks noormeest ja tüdruk. Umbes Sebastiani-ealised, võib olla et nooremadki. Küsisid viisakalt suitsu.

„Meile ühest piisab. Maria nagu peaaegu et ei suitseta ja meie saame hakkama.“

Sebastian andis ikka kaks.

„Teie olete ju Sebastian?“ küsis esimene noormees, see julgem, kes oli ennist suitsu küsinud.

„Olen jah,“ vastas Sebastian umbusklikult. Arvestades ta väljanägemist ei olnud ka mingit ime, et järsku lakkas ta inimesi üleüldse usaldamast. See erektsioon ei saanud, lööge või maha, olla loomulik. Nii kaua ja nii pagana tugev, niimoodi, ilma pintsakuta, paistis kindlasti lausa kosmosesse välja.

„Rainer,“ esitles end julgem noormees.

„Werner,“ ütles teine.

„Maria,“ lisas omalt poolt tütarlaps.

„Teate, me oleme igatpidi teie poolt,“ sosistas Rainer. „Ammu on aeg küps muutusteks. Tuleb juba ükskord vabaneda neist kahjulikest tinglikkustest! Werner on ka minuga päri. Ja Maria ka.“

Werner ja Maria noogutasid lummatult.

„Millest te täpsemalt räägite?“ küsis Sebastian, üritades vähemalt Maria pilgu eest kätega peita oma pükste rihmaalust osa. Need kaks – jumal nendega, las siis juba vahivad.

„No kuidas millest, no kuidas millest,“ vatras Rainer. „See ei ole niisama, küll me juba aru saame. See nõuab teatud laadi julgust, teatud laadi, kuidas öelda, nonkonformismi.“

„Ei ole,“ peaaegu nuttis Sebastian, „ei ole siin üldse midagi sellist. See on puhas refleksi, tervisehäire, ma ei tea mis veel, võimalik, et vaenlaste intriigid.“

„No kuulge,“ solvus Rainer, „meid te võiks ikka usaldada. Noored on alati noorte poolt. Maria ja Werner arvavad niisamuti.“

Sebastian lõi käega. Mõelgu, mis tahavad.

„Sellises kodanlikus ühiskonnas nagu meil siin,“ alustas ootamatult juttu Maria, ja see kõlas, nagu loeks ta peast ette mingit poliitökonomia õpikut, „on iga kõige väiksemgi protest potentsiaalselt võimeline asuma vanu alussambaid purustama. Isegi kui protestija ise sellele ei mõtle. Ma isegi ütleksin – eriti siis, kui protestija sellele ei mõtle. Just see naiivsus, teadmatus teeb protesti tõeliselt ehtsaks, võimsaks, selliseks, millega igati tasub liituda. Ja teeb protestijast kangelase ning passionaarsete tüdrukute seksuaalsete unistuste objekti. Saate minust aru?“

„Minge te oma seksiga teate kuhu!“ teatas Sebastian vihaselt, viskas koni ära ja läks tagasi tuppa. Rainer jõudis veel talle veel midagi järele karjuda:

„Me räägime tõsiselt! Sellest liikumisest, olge kindel!“

Sees oli juba märksa ohutum. Inimesed rääkisid peamiselt oma isiklikest probleemidest, mõni võitles unega, mõni teine sooviga tantsima tormata. Lauanaaber üritas meelitada Sebastiani ka toosti ütlema.

„Mis mõttes? Ma ei ole ju teab mis lähedane sugulane ega üldse paljudele tuttav.“

„Sellel ei ole enam mingit tähtsust, pidu on nagonii läinud oma teed.“

„Ja miks mina siis järsku kõnelema pean?“

„Sest sa oled mingis mõttes selle päeva kangelane. Kõik panid tähele, isegi need, kes ei ole sulle midagi öelnud. Usu mind, kõik.“

„Ja mis siis?“

„Ma ei tea, mis siis, järsku sul on mingi programm olemas, on mingisugune seletus rahvale pakkuda, miks sa nii käitud.“

Nüüd lõi Sebastian käega ja tormas minema.

Ainsaks lohutuseks oli fakt, et see tobe erektsioon lõppes kohe, kui ta koju jõudis. Sõna otseses mõttes, kohe kui ta lävest üle astus, hops-ti, nagu ei oleks kunagi midagi olnudki. Särgi rebis Sebastian samuti seljast ja hüples nüüd mööda korterit poolpaljalt, kisendades ema peale moblasse. Varsti hakkab valus, kuid halvim on juba selja taga.

Inimene teadagi mõtleb, keegi teine aga juhib. Umbes kolme kuu pärast juhtus üks jäle õnnetusjuhtum Sebastiani kolleegiga ja ta oli taas sunnitud matustele suunduma. Seekord oli ta juures kõik korralik, ei mingeid kõrvalmõjusid, ei mingeid siivutusi. Isegi leinatunne oli tal seekord vaat et tõeline. Hea kolleeg oli, temaga oli olnud hea ka pärast tööd kõrtsis istuda, asju arutada. Ühesõnaga, tõesti kahju oli. Seda enam et inimene suri noorelt, isegi ülinoorelt, kui Sebastian ei eksinud, oli lausa temastki noorem. Ja ilmselt just sel põhjusel oli matustel rohkem kui tavaliselt noori inimesi. Tähendab, vanu samahästi kui üldse ei olnud. Välja arvatud mõned kadunukese sugulased vanemast põlvkonnast. Noori aga jätkus – kolleege, sõpru, ülikoolikaaslasi, girlfriend (mitte ametlik naine veel, ei jõudnud) koos oma sõbrannadega, ja nii edasi.

Ja Sebastian märkas, et osaga külalistest on midagi viltu. Ta ei saanud kohe aru, mis see on. Viibis algul oma mõtetes, mõtles kadunud kolleegile ja üleüldse elu kaduvusest. Esimene, mis ta tähelepanu tõmbas, olid nende pilgud. Tõesti – üks kindel grupp külalisi seisis teistest täiesti eemal ja vahtis Sebastiani imelike pilkudega. Sebastian võttis end kokku ja vaatas omakorda hoolikamalt neid. Need – mitu? – kuus-seitse kuidagi ühesugust noorukit püüdsid ta pilgu kinni ja – siis, kui keegi teine sinnapoole ei vaadanud – kummalisel moel nagu saluteerisid talle. Sebastian ei saanud ikka veel aru, mis neil viga on. Midagi oli, kuid ta kuidagi ei suutnud keskenduda, ei osanud seda üldpildis paika panna. Mingi ebakõla, mingi väike, kuid häiriv asi, mis ei sobinud kohaga, või ajaga, või siis mõlemaga korraga. Ta tabas paraja hetke ning tuli kalmistul grupile salaja ligemale, soovides ikkagi lõpuks aru saada, mis see siis on, mis teda nende juures häirib. Ta pidi mitu korda pead raputama, et seda reaalsust kuidagi teatud šablooniga vastakuti seada. Nad olid kõik roosades triiksärkides. Kõik kuus tükki. Sebastian ohkas ja tahtis juba tagasi minna, seda enam et haua juures just tehti viin lahti, aga

üks nendest, Sebastianile ähmaselt tuttav noormees nimega Rainer, saluteeris uuesti ja pöördus otse tema poole.

„Kalmistu roosade särkide liidul on au tervitada meie liikumise ideelist innustajat Sebastian Rüütli!“

„Roosade särkide,“ küsis Sebastian täpsustavalt, „ja – kõik?“

„Mida siis veel võiks soovida? Suured revolutsioonid on läbi ajaloo alanud väikestest asjadest,“ kinnitas Rainer.

„Oh noored, noored,“ ohkas kahekümne üheksa aastane Sebastian. „Asi ei ole ju mitte üksnes roosades särkides. Asi on sisetundes.“ Ja tõttas salapärase näoga viina poole.